

HET ORANJETIPJE: NIET BEDREIGD, MAAR BIOTOOPHERSTEL WENSELIJK

Siep Sinnema

De Vlinderwerkgroep Friesland werd op 19 november 1985 opgericht, als een afdeling van de Nederlandse Entomologische Vereniging. In het jaar 2000 heeft de Vlinderwerkgroep Friesland samen met de Vlinderstichting de atlas: 'Dagvlinders in Fryslân' uitgegeven. Waarnemingen hiervoor werden in de periode van 1992 t/m 1999 verzameld door vrijwilligers van de Vlinderwerkgroep. Om meer mensen bij de inventarisaties te betrekken, zijn er in die periode 3 cursussen dagvlinderherkenning gegeven. De Vlinderwerkgroep Friesland heeft het Oranjetipje voorgedragen als jubileumsoort in het kader van het 25-jarig bestaan van de FFF; zelf bestaat de werkgroep dit najaar dus al 16 jaar.

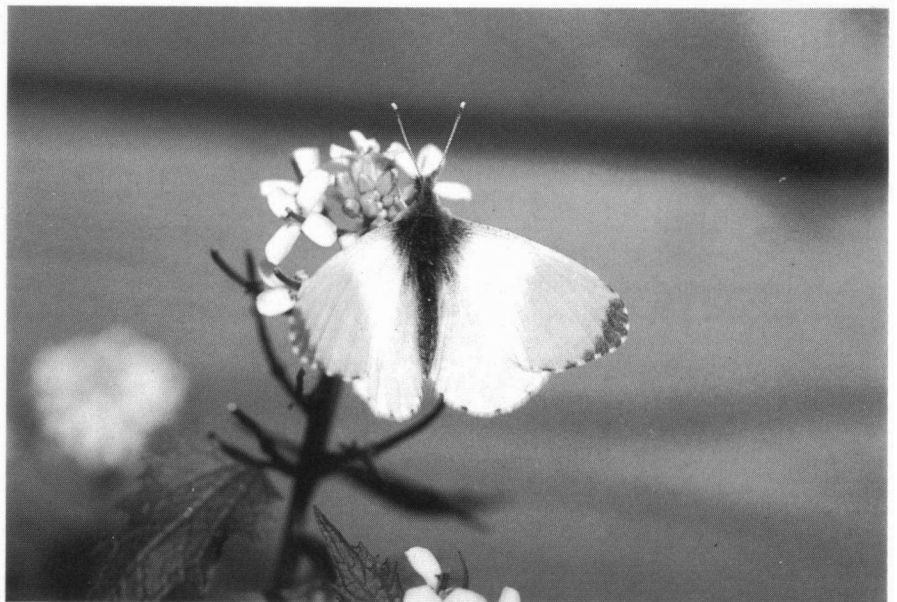
IT ORANJETIPKE

Het Oranjetipje vliegt van half april tot ver in mei en is dus een echte voorjaarsvlinder. Door de oranje vleugelpunten valt het mannetje het meest op; bij het vrouwtje ontbreekt deze oranje kleur. Het Oranjetipje leeft in vochtige graslanden, in open bossen en langs bosranden. Pinksterbloem en Look-zonder-look zijn de voornaamste voedselplanten zijn voor de rupsen, maar ook voor de vlinders, aangezien er in de vliegperiode nog maar weinig andere planten bloeien. In tuinen worden de eitjes ook wel afgezet op Judaspenning en Damastbloem.

VOORKOMEN IN FRYSLÂN

In Fryslân is het Oranjetipje vooral te vinden op de zandgronden van het oostelijk en zuidelijk deel van de provincie. Ook in de veenpolders zuidelijk en westelijk van Heerenveen komt de soort voor, maar in kleinere aantallen.

In Gaasterlân wordt de vlinder slechts hier en daar gezien. In het kleigebied ontbreekt de soort vrijwel geheel, maar in steden als Leeuwarden, Sneek en Harlingen wordt de vlinder regelmatig waargenomen. Hier profiteert de soort van de beschutting en de voedselplanten en struiken in de stadstuinjes. Op de Waddeneilanden komt het Oranjetipje weinig voor; op Vlieland is de soort zelfs nog nooit

Oranjetipje

foto: Dick Goslinga

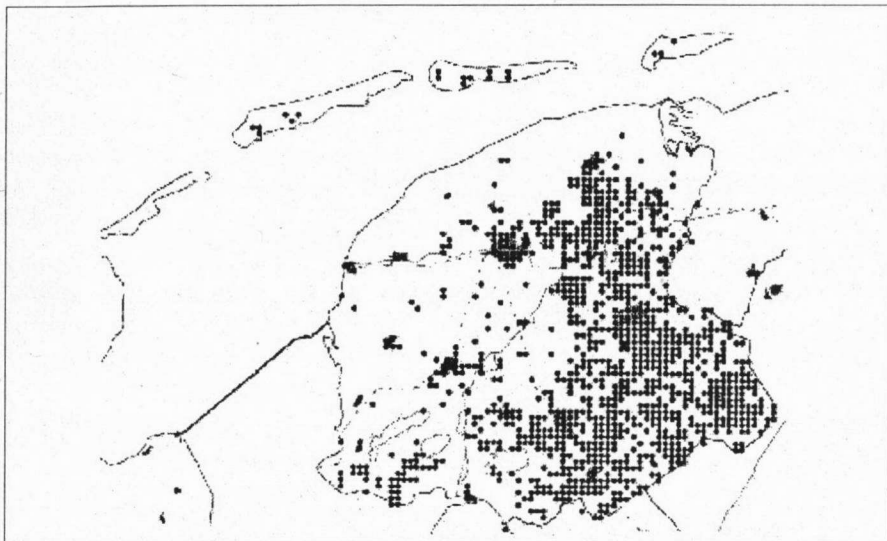
waargenomen (figuur 1) (Bergsma *et al.* 2000).

BIOTOOPHERSTEL

De eitjes worden afgezet op planten met veel bloemknoppen, in de buurt van ruigte, bomen en struiken. De rups eet van de zaden van de plant, waarna hij in juni een plekje zoekt in de nabijgelegen ruigte om te verpoppen. De pop blijft hier tot het volgend voorjaar hangen en na de winter komt de nieuwe generatie Oranjetipjes in april weer te voorschijn. Het Oranje-

tipje is geen bedreigde soort, maar zou wel op veel meer plaatsen kunnen voorkomen dan nu het geval is. Door het maken van geleidelijker overgangen van bos naar grasland kunnen geschikte nieuwe leefgebieden ontstaan.

Door verdroging en het gebruik van te veel meststoffen zijn de vochtige graslanden met Pinksterbloemen de laatste tientallen jaren sterk achteruit gegaan. Herstel van deze graslanden door vernatting en verschraling kan er voor zorgen dat het leefgebied van het Oranjetipje weer wordt uitgebreid.

Figuur 1. Verspreiding van het Oranjetipje in Fryslân

bron: De Vlinderstichting en
Vlinderwerkgroep Friesland, 2000

LITERATUUR

BERGSMAN G., F. NIJLAND, S. SINNEMA, K. VELING & PH. ZEINSTRAN 2000. Dagvlinder in Fryslân - het vluchtige vastgelegd. Friese Pers Boekerij/KNNV Uitgeverij, Leeuwarden/Utrecht.

Siep Sinnema, Vlinderwerkgroep Friesland, Sparjeburd 29, 8409 CK Hemrik (tel.: 0516-471222)